

JAARVERSLAG VERANTWOORD BELEGGEN 2021

Pensioenfonds UWV

Voorwoord

mei 2022 – Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) is continu in beweging, en ook Pensioenfonds UWV zit niet stil. In dit verslag nemen wij u mee in de laatste ontwikkelingen en onze stappen op het gebied van MVB in het jaar 2021.

Het bestuur heeft in 2021 het ambitieniveau van het MVB-beleid en bijbehorende randvoorwaarden tegen het licht gehouden. Uitgangspunt is dat MVB een goed pensioen oplevert dat in een leefbare wereld genoten kan worden. Het fonds blijft zich daarom inspannen om de vastgestelde klimaatdoelstelling te halen. Ook zet het fonds zich onverminderd in om schendingen van arbeidsrechten en mensenrechten binnen de beleggingsportefeuille tegen te gaan.

De wensen van onze belanghebbenden vormen het vertrekpunt van ons MVB-beleid. Het aangescherpte MVB-beleid is daarom afgestemd met de deelnemers van het pensioenfonds via panelsessies en een brede enquête, en met werkgever UWV en het Verantwoordingsorgaan.

Zo heeft het bestuur besloten om – op verzoek van de deelnemers – over te gaan tot de uitsluiting van alle wapenproducenten in de beleggingsportefeuille.

In 2021 heeft het pensioenfonds de uitsluiting van de olie- en gassector en kolencentrales doorgevoerd in de beleggingsportefeuille gelet op de klimaatdoelstellingen van het fonds. Daarnaast is het fonds overgegaan tot uitsluiting van landen die betrokken zijn bij ernstige schendingen van arbeidsrechten. Verder heeft het fonds besloten om de lat hoger te leggen bij de selectie van nieuwe beleggingen binnen de vastgoed-, private equity- en infrastructuurportefeuilles, door striktere en vooral meetbare duurzaamheidscriteria te hanteren.

De komende jaren zal het pensioenfonds meer nadruk leggen op het meten, aantonen en evalueren van de resultaten van het MVB-beleid, zowel in maatschappelijke als financiële zin. Verder blijft het pensioenfonds oog houden voor

duurzaamheidsrisico's in het portefeuillebeheer. De deelnemer moet er op kunnen vertrouwen dat het pensioen in goede handen is, nu en in de toekomst.

Het fonds realiseert zich dat er nog veel werk te verzetten is, ook gezien de nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van MVB. Er is hard gewerkt om aan de verplichtingen van de SFDR-wetgeving te voldoen. De eerste fase ging over het verstrekken van informatie aan de deelnemers over de duurzaamheid van de beleggingen. Die is afgerond. Vanaf 2023 gaat het pensioenfonds rapporteren over maatschappelijke schade en over beleggingen die juist een positieve maatschappelijke bijdrage leveren.

Over onze inspanningen dit afgelopen jaar en plannen voor de komende jaren, leest u in detail in dit MVB-Jaarverslag. Ik wens u veel leesplezier.

Toine van der Stee
voorzitter pensioenfonds UWV

Inhoudsopgave

1

6 Highlights

2

8 Ontwikkelingen 2021

3

12 Vooruitblik 2022

4

14 Onze duurzaamheids-
doelstellingen

5

22 Klimaatneutrale economie

6

34 Verbeteren van arbeids-
omstandigheden

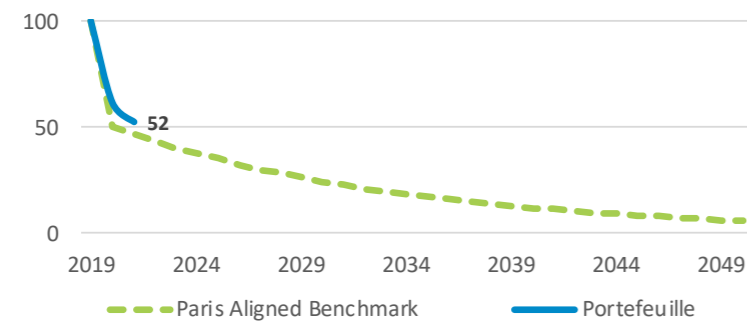
7

38 Negatieve effecten
voorkomen

8

42 Bijlagen

Hoogtepunten 2021 Verlagen van CO₂-uitstoot van beleggingen

De relatieve CO₂-voetafdruk is met 14% gedaald ten opzichte van 2020 en nagenoeg in lijn met de doelstelling. De CO₂-voetafdruk is sinds eind 2019 met 48% gedaald.

Wij beleggen niet in:

Bijdrage aan aandachtsgebieden SDG 7, 8 en 13

- 6% minder negatieve en gelijke positieve impact op SDG 7.
- Nog geen meetbare bijdrage aan SDG 8.
- 6% minder negatieve en 1% meer positieve impact op SDG 13.
- Meer dan 60% van de private-marketsbeleggingen draagt positief bij aan bovenstaande of andere SDG's.

Totaal beheerd vermogen

€ 9,5 miljard

Op de website is een volledig overzicht van de beleggingen van het pensioenfonds opgenomen.

Het bestuur van Pensioenfonds UWV heeft in 2021 haar MVB-beleid verder aangescherpt. Het behalen van de (korte termijn) klimaatdoelstelling, het implementeren van SFDR-regelgeving en het ontwikkelen van een landenbeleid waren belangrijke thema's in het jaar 2021.

Klimaatdoelstelling

Het pensioenfonds heeft besloten om de ambitieuze Paris Aligned Benchmark te volgen. Dat wil zeggen dat er op korte termijn (voor eind 2022) een zeer forse (50%) reductie van de CO₂-uitstoot van de beleggingen wordt nagestreefd, met daarna een jaarlijkse reductie van de uitstoot in lijn met het Klimaatakkoord. Gedurende 2021 zijn vervolgstappen genomen om de beleggingen in lijn te brengen met deze doelstelling, door de winning van fossiele brandstoffen en kolencentrales volledig uit te sluiten. Dit is ook terug te zien in de dalende CO₂-emissie van de beleggingen. Ook zal in de infrastructuur en private equity-portefeuille een hogere weging worden gegeven aan investeringen die positief bijdragen aan de klimaatdoelstelling, zoals windmolens en zonneparken. Ook bedrijven die met hun producten of diensten bijdragen aan de klimaattransitie komen hiervoor in aanmerking. We vermijden private investeringen in schadelijke projecten.

Wetten, regels en maatschappelijke initiatieven

Het fonds heeft te maken met ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving en/of maatschappelijke initiatieven waar Pensioenfonds UWV zich aan gecommitteerd heeft. Begin 2021 is de eerste stap van de Europese verordening SFDR uitgevoerd. Deze wet schrijft voor hoe het pensioenfonds informatie over duurzaamheid moet delen met (nieuwe) deelnemers. Pensioenfonds UWV heeft de pensioenregeling geïntegreerd als een 'artikel 8 financieel product'. Hierbij is duurzaamheid geïntegreerd in de beleggingen. Komend jaar wordt gewerkt aan de verdere SFDR-rapportageverplichtingen die vanaf 2023 gelden. Ook heeft het pensioenfonds voortgang gemaakt bij de implementatie van het IMVB-convenant (internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen). Alle beheerders hebben zich gecommitteerd aan de OESO-richtlijnen en de daarbij horende rapportageverplichting. Het pensioenfonds ziet toe op de naleving hiervan.

Mensenrechten en arbeidsrechten

Bij beleggingen in opkomende landen hebben we regelmatig te maken met discussies over controversiële gedragingen van deze landen. Denk aan de recente aandacht voor de Oeigoeren of de arbeidsomstandigheden in Qatar bij de voorbereiding van het wereldkampioenschap voetbal. Pensioenfonds UWV is van mening dat er een beleidskader nodig is om landen gestructureerd en zo objectief mogelijk te beoordelen op naleving van mensenrechten en arbeidsrechten. Daarom is in 2021 gestart met de ontwikkeling van een landenbeleid. Dit beleid is eind 2021 geïmplementeerd door te screenen op schending van arbeidsrechten met behulp van de **ITUC Global Rights ranglijst**. Hierdoor zijn staatsobligaties uit bijvoorbeeld Egypte en Turkije niet langer opgenomen in de portefeuille. Daarnaast wordt in 2022 een maatstaf toegevoegd en geïmplementeerd die toeziet op democratische grondrechten. Wij hebben gekozen voor de **Freedom House** index. Dit leidt ertoe dat staatsobligaties uit bijvoorbeeld China en Saudi-Arabië niet langer opgenomen zijn in de portefeuille.

Uitbreiding implementatie best-in-class beleid

In 2021 is gekeken of de beleggingscategorie hoogrendende bedrijfsobligaties nog genoeg aansluit bij het aangescherpte MVB-beleid. Er zijn nu duurzame benchmarks beschikbaar voor deze categorie, maar de kwaliteit van de data loopt nog behoorlijk achter. De ESG-analyses van onze beheerder vormen echter wel een goede basis voor een duurzamer beleid. Er zijn afspraken gemaakt bij welke ESG-score een bedrijf in onze portefeuille kan worden opgenomen. Zo draagt ook deze categorie bij aan de duurzaamheidsambities van het fonds.

Ook in 2022 staat maatschappelijk verantwoord beleggen prominent op de agenda. Gedurende het jaar zal de MVB-ambitie van het fonds worden vertaald naar concrete doelstellingen ofwel 'Key Performance Indicators'. Hiermee kan het bestuur nauwkeuriger de voortgang van het MVB-beleid meten en communiceren naar de deelnemers. De voortgang wordt zowel naar maatschappelijke als financiële maatstaven gemeten.

In 2022 wordt bekeken of binnen aandelen en bedrijfsobligaties een verdere bijdrage geleverd kan worden aan de Sustainable Development Goals. Aangezien pensioenfonds UWV passief belegt in deze markten, zou een aangepaste index een mogelijke oplossing kunnen zijn. Dit is ook een goed moment om de CO₂-voetafdruk van dit deel van de portefeuille verder te verbeteren, gezien de ambitieuze 'Paris Aligned'-doelstelling van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds wil zich verder verdiepen in het onderwerp biodiversiteit en ontbossing. Biodiversiteit en ontbossing hangen sterk samen met het thema klimaat dat het pensioenfonds heeft uitgewerkt en kunnen een waardevolle toevoeging zijn. Eerst moet duidelijk worden hoe Pensioenfonds UWV hier invulling aan kan geven.

Daarnaast evalueert het fonds in 2022 haar actieve betrokkenheid als aandeelhouder via het toepassen van stemrecht en het voeren van een dialoog ('engagement') met bedrijven waarin wordt belegd.

Tenslotte wil het fonds graag specifiek voor de vastgoedbeleggingen de klimaatrisico's in kaart brengen, omdat een analyse uit 2020 uitwees dat deze risico's voor deze beleggingscategorie extra relevant zijn.

Onze duurzaamheidsdoelstellingen

4

Het pensioenfonds belegt het vermogen op een maatschappelijk verantwoorde wijze, in de overtuiging dat dit op de lange termijn niet ten koste gaat van financieel rendement of beleggingsrisico's mogelijk verlaagt. Waar mogelijk wordt het vermogen ingezet om een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de maatschappij. Uitgangspunt daarbij is dat toekomstig pensioen in een leefbare wereld wordt genoten.

Wat is onze maatschappelijke ambitie?

De ambitie van het fonds bestaat uit de volgende onderdelen:

- Het pensioenfonds wenst een (potentiële) negatieve invloed van haar beleggingen op de samenleving en het milieu te identificeren en te voorkomen. Hierbij wordt prioriteit gegeven aan de belangrijkste onderwerpen op basis van schaal, reikwijdte en onomkeerbaarheid.
- Het pensioenfonds zet zich gericht in om een positief maatschappelijk rendement te realiseren, met bijzondere aandacht voor klimaat en arbeidsomstandigheden.
- Per 2050, of eerder bij nieuwe wetenschappelijke inzichten, moeten alle beleggingen klimaatneutraal zijn, in overeenstemming met het door de financiële sector ondertekende klimaatakkoord.
- Het fonds wil een significante bijdrage leveren aan duurzaamheidsthema's: betaalbare en duurzame energie, waardig werk en economische groei en klimaatactie.

Sustainable Development Goals

De United Nations Sustainable Development De United Nations Sustainable Development Goals (SDG's) bestaan uit **17 verschillende thema's die de wereld in 2030 tot een betere leefomgeving moeten maken**. Deze thema's zijn onder meer armoedebestrijding, toegang tot gezondheidszorg, onderwijs, duurzame energie, klimaatverandering en arbeidsomstandigheden.

Goed ondernemingsbestuur als basis

Goed ondernemingsbestuur is de basis van maatschappelijk verantwoord beleggen. Pensioenfonds UWV spreekt daarom ook met de externe vermogensbeheerders van de beleggingsportefeuille over een maatschappelijk verantwoorde uitvoering, passend bij het beleid van het pensioenfonds. Daarnaast wordt gebruikgemaakt van het stemrecht bij ondernemingen en gaan we de dialoog met ondernemingen aan.

Het begint bij het pensioenfonds

Pensioenfonds UWV heeft vastgelegd hoe het pensioenfonds dient te functioneren en op welke manier de evaluatie plaatsvindt.

Zo evalueert Pensioenfonds UWV het MVB-beleid iedere drie jaar. Aan de hand van deze evaluatie wordt bepaald of het beleid past bij de verwachtingen en ambities van alle belanghebbenden. Hierbij maakt het bestuur gebruik van de suggesties van deelnemers, het verantwoordingsorgaan en de werkgever UWV. Ook onderhoudt het pensioenfonds contacten met andere pensioenfonds en maatschappelijke organisaties, onder meer in het kader van het IMVB-convenant.

De deelnemer

Het bestuur hecht aan een groot draagvlak bij de deelnemers voor het beleid. Er vindt daarom regelmatig afstemming plaats. Pensioenfonds UWV vraagt deelnemers iedere drie jaar naar hun mening over MVB, in representatieve deelnemerspanels en een brede enquête. Ook wordt er periodiek een webinar georganiseerd over MVB.

De werkgever

Het pensioenfonds is een zelfstandige eenheid, maar van de werkgever wordt ook een gedegen MVB-beleid verwacht. Daarom vindt er minimaal één keer per jaar afstemming plaats met de werkgever over het MVB-beleid.

Het bestuur

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het MVB-beleid en de uitvoering. Gezien de grote ambities van Pensioenfonds UWV heeft de beleggingscommissie van het pensioenfonds de verantwoordelijkheid gekregen om de voortgang te bewaken. Ieder kwartaal bespreekt het bestuur het MVB-beleid en de implementatie. Aan bod komen onderwerpen als:

- Beleidsmatige keuzes om het MVB-beleid verder aan te scherpen;
- keuzes hoe het pensioenfonds MVB implementeert;
- behaalde duurzaamheidsresultaten.

Het verantwoordingsorgaan

Minimaal één keer per jaar spreekt de beleggingscommissie met het verantwoordingsorgaan van pensioenfonds UWV over het gekozen beleid (adviesrecht) en de uitvoering van het beleid (verantwoording). De beleggingscommissie rapporteert aan het bestuur over de voortgang en behaalde resultaten.

Uitvoeringspartners en vermogensbeheerders

Het fonds beoordeelt of het MVB-beleid van haar vermogensbeheerders afwijkt van het eigen MVB-beleid. Zowel bij de selectie- als evaluatietrajecten wordt dit expliciet in de beoordeling meegenomen.

Pensioenfonds UWV heeft gesprekken gevoerd met de externe vermogensbeheerders die het pensioenvermogen beheren. Doel van deze gesprekken was om te beoordelen of hun MVB-beleid in overeenstemming is met het IMVB-convenant en internationale standaarden. De vervolgstap is monitoren of de beheerders deze richtlijnen en standaarden adequaat naleven. Bijlage I van dit MVB-jaarverslag bevat een tabel met de resultaten van deze dialogen.

In de beleggingsportefeuille

Pensioenfonds UWV stimuleert goed ondernemingsbestuur binnen haar beleggingen door middel van de volgende activiteiten:

- Als betrokken aandeelhouder via het uitbrengen van stemmen en het voeren van de dialoog met bedrijven waar het in belegt.
- Door bedrijven met goed ondernemingsbestuur te belonen door er (meer) in te beleggen of niet te beleggen in bedrijven met een minder goed ondernemingsbestuur.
- Binnen de vastgoedbeleggingen zich specifiek te richten op duurzame vastgoedbeleggingsfondsen.
- Binnen de private markets beleggingen te monitoren of sprake is van goed ondernemingsbestuur.

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Bij stemmen zijn zowel maatschappelijke als financiële waardecreatie belangrijk. Duurzaamheidsdoelstellingen van bedrijven spelen daarbij een belangrijke rol. Het pensioenfonds wil door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen bedrijven aanzetten tot verbeteringen op het gebied van klimaat, arbeidsomstandigheden, beloningsbeleid en mensenrechten.

De tabel in bijlage II geeft weer hoe vaak het pensioenfonds zijn stem heeft uitgebracht in 2021 en op welke manier dit is gedaan.

Soms stemmen de vermogensbeheerders namens het pensioenfonds. Er kunnen verschillende redenen zijn waarom ook tegen voorstellen van het management wordt gestemd. Hierbij gaat het over zaken als overnamebeschermingen, reorganisaties, vergoedingen van het management en aandelenuitgiften. Daarnaast is relatief vaak tegen voorstellen gestemd van andere aandeelhouders die een negatieve impact zouden hebben op het milieu of minder passend zijn bij goed ondernemingsbestuur.

Managementvergoeding L'Oréal

In 2021 heeft L'Oréal SA, producent van persoonlijke verzorgingsproducten, goedkeuring gevraagd aan de aandeelhouders voor de beloning voor een per mei 2021 in dienst getreden voorzitter van het bestuur (de heer Agon) en de CEO (de heer Hieronimus). UBS, de externe vermogensbeheerder van het pensioenfonds, heeft tegen gestemd. De vergoedingen zoals gepresenteerd in het beleid zijn te exorbitant bevonden. Bovendien zou de CEO een vergoeding krijgen bij ontslag, terwijl dit niet past bij een goede bestuurlijke inrichting.

BRON: UBS, 2021

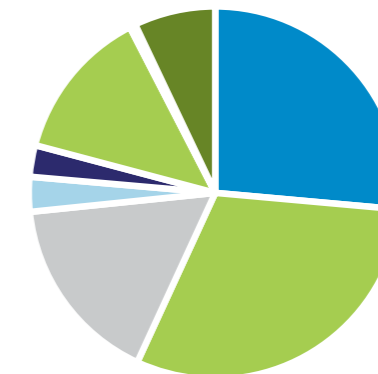
Wat is een ESG-score?

ESG staat voor Environmental, Social en Governance, oftewel milieu, mens en goed bestuur. De ESG-rating is een systematiek waarbij een dataleverancier (in dit geval MSCI ESG Research) bedrijven beoordeelt op hun MVB-beleid en uitvoering en een score ('rating') geeft. AAA is de hoogst mogelijke score, CCC de laagst mogelijke.

Beleggen in landen en bedrijven met een goed bestuur

Binnen de liquide beleggingen hanteert het pensioenfonds een best-in-class-aanpak. Met een best-in-class-aanpak wordt nagestreefd alleen te beleggen in ondernemingen die goed scoren op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen, met inbegrip van een goed ondernemingsbestuur. De selectie van ondernemingen die goed scoren op MVB-gebied wordt bepaald op basis van ESG-scores.

Het cirkeldiagram toont dat er in de portefeuille van Pensioenfonds UWV nagenoeg geen beleggingen zijn in bedrijven met de laagste score (CCC) en nauwelijks bedrijven met een B- of BB-score. De ESG-score is een belangrijke indicator bij de keuze om wel of geen dialoog te voeren met bedrijven. Als er geen verbetering wordt getoond, worden bedrijven met een B of CCC-score uit de portefeuille verwijderd middels verkoop.

- A (26%)
- AA (30%)
- AAA (17%)
- B (3%)
- BB (3%)
- BBB (13%)
- CCC (1%)
- Onbekend (7%)

BRON: MSCI, KEMPEN, 2021

Goed ondernemingsbestuur bij vastgoedbeleggingen

Pensioenfonds UWV wil ook in vastgoed duurzaam beleggen. GRESB is een benchmark die binnen de vastgoedcategorie duurzaamheidsscores meet. Aan de hand van de GRESB wordt ieder individueel fonds vergeleken met een groep vergelijkbare vastgoedfondsen. Zo wordt maatschappelijk verantwoord beleggen integraal meegenomen bij investeringsbeslissingen. Het pensioenfonds streeft ernaar om alleen in fondsen te beleggen met een GRESB-rating van 4 of 5 sterren en een *green star*. De GRESB-rating is een relatieve rating waarbij het fonds wordt vergeleken met de prestaties van een bepaalde referentiegroep. De Green star is een absolute score van de duurzaamheidsprestaties van het fonds. Fondsen die hier niet aan voldoen en geen goed onderbouwd plan hebben om deze GRESB-rating van 4 of 5 sterren te behalen, worden niet geselecteerd. Bij bestaande fondsen met een te lage GRESB-score vindt dialoog plaats. Als dit op termijn niet leidt tot verbeteringen, wordt van deze fondsen op termijn afscheid genomen, zoals het bij Pamfleet fonds en het ECE fonds.

Wat is GRESB?

GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark) is een onafhankelijke benchmark (referentie-index) die vastgoedfondsen en -portefeuilles wereldwijd beoordeelt op hun duurzaamheidsprestaties. De benchmark geeft inzicht in hoe de vermogensbeheerder, of bijvoorbeeld de lokale beheerder van een winkelcentrum, omgaat met milieu, sociale aspecten en goed bestuur. Op basis van de GRESB-score kan het pensioenfonds een vergelijking maken tussen verschillende vastgoedbeleggingsfondsen.

VASTGOEDFONDS		
	GRESB-score	
GPT Wholesale Shopping Centre Fund	93	★★★★★
CBRE Pan European Core Fund	91	★★★★★
Bouwinvest Residential Fund	90	★★★★★
CBRE Dutch Residential Fund IV BV	90	★★★★★
Invesco Real Estate Asia Fund	90	★★★★★
Prisa LP	87	★★★★★
Prologis European Logistics Fund (PELF)	86	★★★★★
Prime Property Fund	83	★★★★★
Principal European Core fund	82	★★★★★
Metlife Core Property Fund	81	★★★★★
ECE European Prime Shopping Centre Fund II	78	★★★
AXA Core Europe Fund	76	★★★
Lion Industrial Trust – 2007	74	★★★
Pamfleet Real Estate Fund II	69	★★

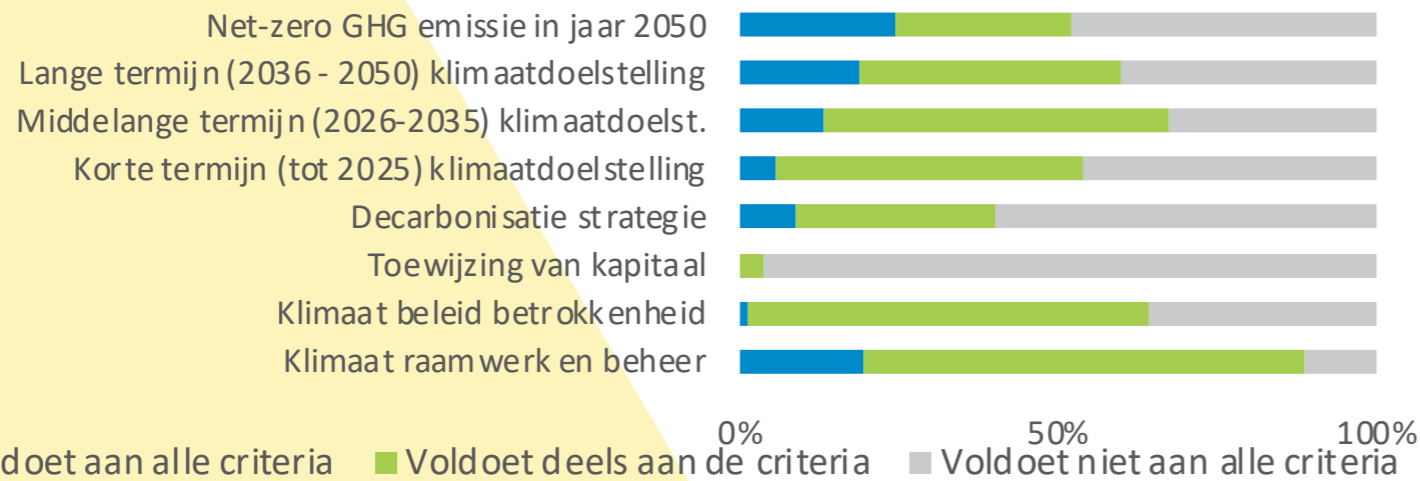

Pensioenfonds UWV wil bijdragen aan de transitie naar een klimaatneutrale economie. Daarom voegen we beleggingen toe die de klimaattransitie bevorderen.

Betrokken aandeelhouderschap

Het pensioenfonds voert gesprekken met bedrijven om hen te bewegen tot positieve verandering. Deze gesprekken worden gevoerd namens het pensioenfonds of namens een groep beleggers waar het pensioenfonds zich bij aangesloten heeft. Hiermee wil het pensioenfonds bedrijven bewegen om bij te dragen aan een klimaatneutrale economie.

Een uitzondering hierop is de energiesector, in het bijzonder de winning van kolen, olie en gas. In 2021 heeft het bestuur besloten om niet meer in olie- en gasbedrijven te beleggen. Kolenmijnen waren eerder al uitgesloten. Het bestuur van het pensioenfonds is van mening dat de gevoerde dialoog te weinig resultaat had. Bovendien loopt deze sector – en in het verlengde daarvan het pensioenfonds – op termijn financiële risico's als gevolg van de energietransitie. Het pensioenfonds gelooft nog wel in een dialoog met de grootste afnemers en verbruikers van fossiele brandstoffen, zoals staal- en cementfabrikanten.

Samen met anderen de dialoog voeren

Het pensioenfonds is via de fiduciaire vermogensbeheerder samen met andere financiële instellingen aangesloten bij het Climate Action 100+ initiatief. Via deze organisatie gaat een grote groep vermogensbeheerders en eigenaren, waaronder ook pensioenfonds, de dialoog aan met 167 bedrijven die verantwoordelijk zijn voor 80% van de wereldwijde industriële CO₂-emissie. Doel is om de opwarming van de aarde te beperken en de transitie mogelijk te maken richting een klimaatneutrale economie. Daarnaast is het belangrijk om de transparantie te verbeteren door middel van klimaatrapportages van bedrijven.

In dit kader zijn er in 2021 gesprekken gevoerd met ondernemingen als BP, Engie, Nissan, Ford en General Motors. Daarbij werden deze bedrijven aangemoedigd om hun doelstellingen voor de vermindering van hun CO₂-uitstoot op lange, middellange en korte termijn aan te scherpen.

Climate Action 100+ in dialoog met Nissan Motors

Nissan Motors, een Japanse multinationale autofabrikant, heeft als doel om tegen 2050 CO₂-neutraal te zijn voor alle activiteiten van het bedrijf en de levenscyclus van zijn producten. Het bedrijf heeft toegezegd de komende vijf jaar \$ 17,6 miljard te investeren om de elektrificatie van haar producten te versnellen. Nissan Motors streeft er ook naar om 100% van nieuwe auto's op belangrijke markten tegen begin 2030 elektrisch te maken, wat neerkomt op een elektrificatiemix van 50% tegen 2030. BRON: CLIMATE 100+

Inmiddels heeft 52% van de bedrijven een net zero-doelstelling voor het jaar 2050. Maar veel ondernemingen hebben moeite met het vaststellen van korte- en middellange termijn doelstellingen, het omgaan met scope 3-emissies (zie kader met uitleg) en het afstemmen van de kapitaaluitgaven om tot het scenario van maximaal 1,5°C opwarming van de aarde te komen.

Climate Action 100+ geeft voorrang aan de dialoog met bedrijven waar deze klimaatdoelstelling en een duidelijk pad naar een klimaatdoelstelling onvoldoende aanwezig zijn. Het doel is dat er sneller klimaatactie wordt ondernomen door deze ondernemingen. BRON: CLIMATEACTION100.ORG, 2021

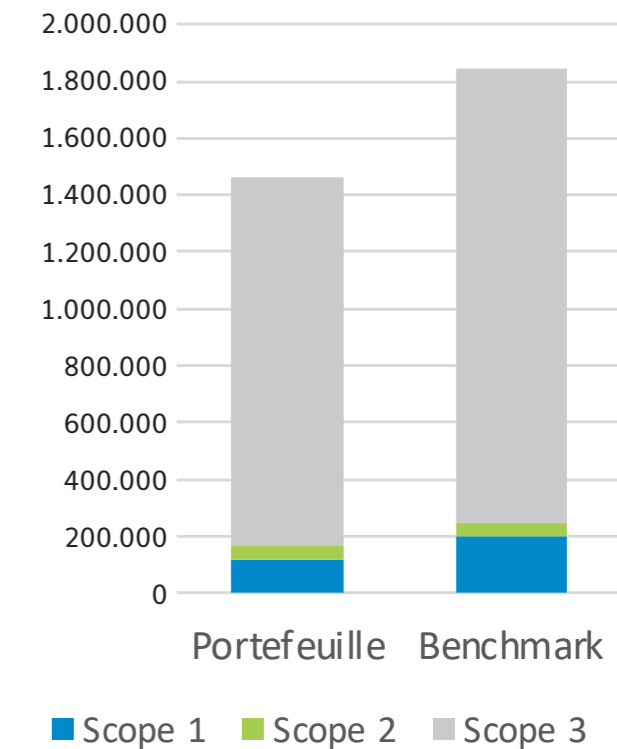
Het voorkomen van negatieve invloed op het klimaat

Pensioenfonds UWV wenst de negatieve invloed van haar beleggingen op het milieu of de maatschappij en het risico op waardevermindering te verminderen. Daarbij richt het pensioenfonds zich op drie zaken:

- Reductie van de CO₂-uitstoot met als doel uiteindelijk klimaatneutraal zijn;
- inzicht in blootstelling aan mogelijke *stranded assets*;
- het vermijden van beleggingen in CO₂-intensieve bedrijven.

De grafiek toont de emissie van broeikasgassen door bedrijven in de beursgenoteerde beleggingsportefeuille gedurende 2021, en hoe de portefeuille heeft gepresteerd ten opzichte van de markt. Hieruit blijkt dat de bedrijven waar het fonds in belegt beduidend minder CO₂ hebben uitgestoten (exclusief staatsgerelateerde obligaties). In bijlage III is een toelichting opgenomen over hoe de emissiedata tot stand zijn gekomen. BRON: ISS, 2021

CO₂-uitstoot in 2021

Wat zijn stranded assets?

Stranded assets zijn bezittingen die als gevolg van de energietransitie geen of nauwelijks waarde meer hebben. Denk aan een voorraad benzine terwijl steeds meer auto's op elektriciteit rijden of een verbod op bepaalde producten die zeer vervuilend zijn. Van het laatste is vooralsnog geen sprake in Nederland of Europa.

TRANSPARANTIE BEDRIJVEN PER EIND 2021

	Aantal / weging	Emissie (ton CO ₂)		Relatieve CO ₂ voetafdruk
		Scope 1&2	Incl. scope 3	
Portefeuille	80% / 93%	168.598	1.464.314	51,9
Benchmark	68% / 89%	248.037	1.846.773	76,3
Vershil	+12% / +5%	-32%	-21%	-32%

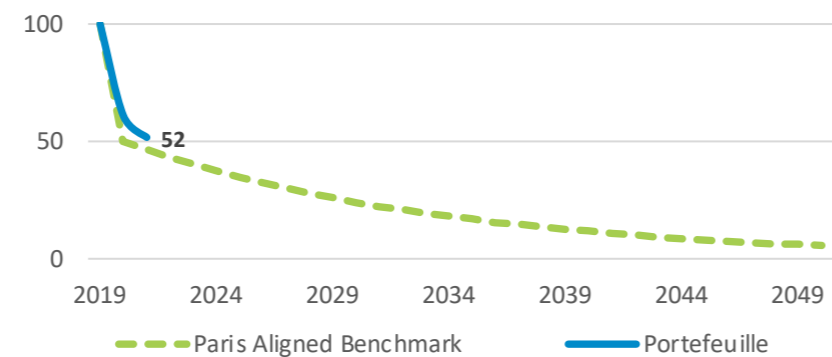
BRON: ISS, KEMPEN

BRON: ISS, 2021

- Communicatie diensten (1%)
- Discr. consumptiegoederen (5%)
- Consumptiegoederen (5%)
- Energie (10%)
- Financiële diensten (1%)
- Gezondheidszorg (1%)
- Industrieel (11%)
- Informatie Technologie (5%)
- Materialen (45%)
- Overige sectoren (3%)
- Vastgoed (1%)
- Nutsbedrijven (11%)

RELATIEVE CO₂-VOETAFDruk VAN DE BEURSGENOTEERDE PORTEFEUILLE

Wat betekent scope 1, 2 en 3 emissie?

Broeikasgasemissies die een CO₂-voetafdruk veroorzaken worden op drie manieren gemeten, afhankelijk van de manier waarop ze tot stand zijn gekomen:

- **Scope 1 emissies** worden rechtstreeks door het bedrijf gegenereerd, zoals de uitlaatgassen van een luchtvaartmaatschappij.
- **Scope 2 emissies** worden veroorzaakt door de opwekking van elektriciteit of warmte die het bedrijf nodig heeft om zijn belangrijkste producten te verkopen of zijn belangrijkste diensten te verlenen.
- **Scope 3 emissies** worden veroorzaakt door de hele waardeketen, inclusief de eindgebruiker van het product gedurende zijn levenscyclus.

Het klimaatakkoord gaat er vanuit dat de emissie stapsgewijs moet worden teruggebracht. Onderstaande grafiek geeft een meting van de relatieve CO₂-voetafdruk weer. Pensioenfonds UWV heeft de ambitie om het pad van de Paris Aligned Benchmark (PAB) te volgen, en uiteindelijk klimaatneutraal te zijn in 2050.

Als dieper wordt ingegaan op de sectorverdeling binnen de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds in relatie tot de relatieve CO₂-voetafdruk, dan is te zien in onderstaande grafiek dat de grootste relatieve CO₂-voetafdruk afkomstig is van Grondstoffen-, Energie- en Nutsbedrijven.

Als de klimaatdoelstellingen wereldwijd niet gerealiseerd worden zal het aantal overstromingen, droogtes en stormen toenemen. Pensioenfonds UWV heeft een inschatting gemaakt van de mogelijke financiële gevolgen van dergelijke gebeurtenissen. Onderstaande figuur geeft weer dat het mogelijke verlies binnen de beleggingsportefeuille van pensioenfonds UWV neerkomt op circa €45 miljoen ofwel ongeveer 0,5% van de beursgenoteerde beleggingen tot 2050.

Het risico van stranded assets

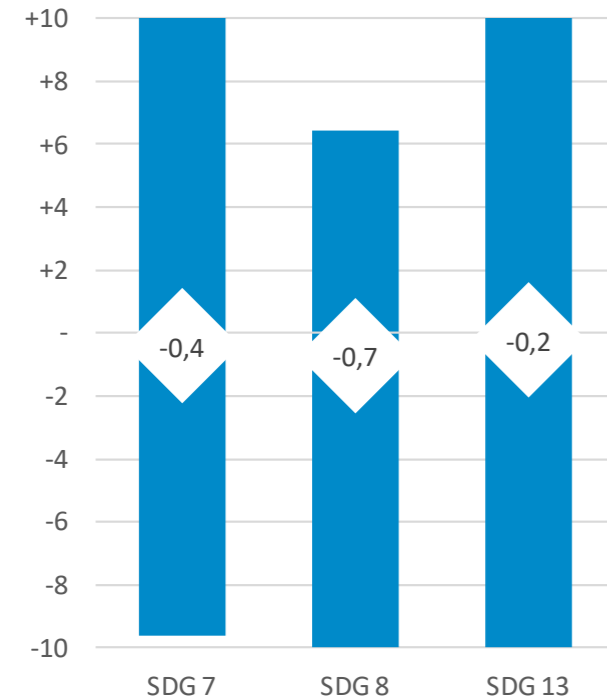
Klimaatverandering heeft negatieve maatschappelijke effecten en leidt ook tot beleggingsrisico's. Op korte termijn zal de maatschappij een energietransitie moeten doormaken die vervolgens het risico oplevert van zogenaamde stranded assets. Dit is een klimaattransitierisico. De meest CO₂-intensieve brandstoffen, zoals kolen, lopen als eerste het risico om een stranded asset te worden. Daarom is besloten niet meer in kolenmijnen te beleggen en zijn kolencentrales per 2021 uitgesloten. Ook worden bedrijven die zijn betrokken bij de winning van olie en gas uitgesloten van de beleggingen.

Om de klimaatdoelstellingen te realiseren moeten er meer hernieuwbare energiebronnen komen. Pensioenfonds UWV spant zich in om hier een bijdrage aan te leveren. Dit gebeurt via de beleggingen in duurzame infrastructuurprojecten, zoals toegelicht in het hoofdstuk over de private markets beleggingen.

Een positieve bijdrage aan het klimaat

Pensioenfonds UWV heeft de ambitie om meer in bedrijven te beleggen die een positieve bijdrage leveren aan de SDG's Klimaat en Arbeidsomstandigheden. Vanuit het thema Klimaat richt Pensioenfonds UWV zich voornamelijk op SDG 13 (klimaatactie), aangevuld met SDG 7 (betaalbare & duurzame energie).

In de beursgenoteerde portefeuille van Pensioenfonds UWV krijgen alle beleggingen in aandelen, bedrijfsobligaties en (beursgenoteerd) vastgoed een *SDG Impact score*. De illustratie toont per afzonderlijke SDG de laagste (bijv. -10) en hoogste (bijv. +10) SDG-score in de portefeuille en de mediaan (bijv. -0,4). De (beperkt) negatieve mediane scores onderstrepen het belang van verdere verduurzaming binnen de portefeuille. Het pensioenfonds onderzoekt mogelijkheden hiertoe, bijvoorbeeld door het toevoegen van SDG-factoren aan benchmarks.

Hoe werkt SDG Impact score?

De SDG Impact score meet 1) de mate waarin bedrijven negatieve externe effecten van hun bedrijfsactiviteiten beheersen om negatieve effecten te minimaliseren, en 2) hoe ze gebruikmaken van bestaande en nieuwe mogelijkheden in hun aanbod van producten en diensten om positief bij te dragen aan de SDG's.

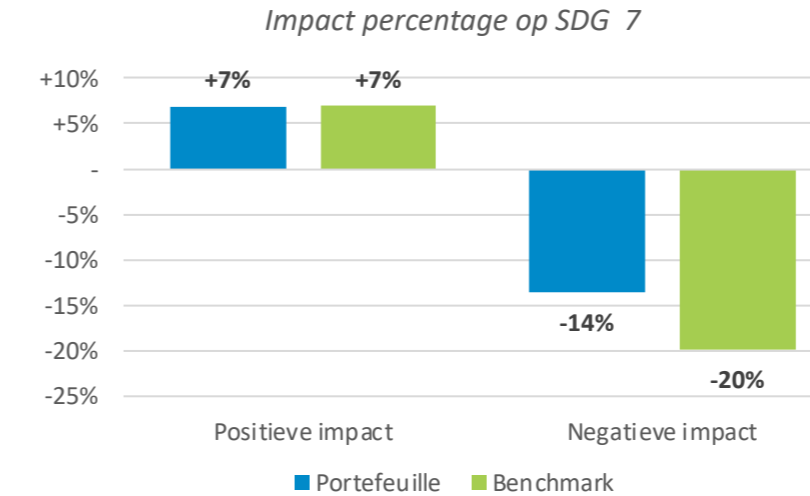
Voor elk van de 17 SDG's wordt de impact van een bedrijf bepaald door drie pijlers:

- de producten en diensten van het bedrijf;
- de bedrijfsvoering van het bedrijf;
- de betrokkenheid bij en de snelheid van reageren op controverses.

Op basis van deze drie pijlers wordt per bedrijf een score tussen -10 (sterk negatieve SDG-bijdrage) tot +10 (sterk positieve SDG-bijdrage) berekend.

Impact van de beleggingen op klimaat

Pensioenfonds UWV meet zowel de positieve als de negatieve impact van haar beleggingen op klimaatverandering. In onderstaand voorbeeld draagt 7% van de investeringen in de portefeuille in positieve zin bij. Dat is gelijk aan de benchmark. Als we kijken naar de negatieve effecten, zien we dat de portefeuille van Pensioenfonds UWV 6% minder negatieve impact geeft vergeleken met de markt (-14% versus -20%). Dit sluit aan bij de huidige situatie dat het pensioenfonds vooral schadelijke bedrijven heeft vermeden.

BRON: ISS, 2021

Specifiek voor de aandelenbeleggingen zijn er benchmarks opgezet met vergaande uitsluitingen en meer aandacht voor positieve en negatieve bijdragen in brede zin. Als gevolg van het hanteren van deze benchmarks, wordt ook de CO₂-uitstoot gereduceerd. Om voortgang te waarborgen wordt er door Pensioenfonds UWV ten minste op jaarbasis geëvalueerd. Tijdens die evaluatie wordt onder andere gekeken naar de positieve, maar ook naar de negatieve SDG-impact van de liquide beleggingsportefeuille. Indien nodig kan er worden bijgestuurd.

Groene obligaties voor een positieve bijdrage

Binnen de beleggingsportefeuille belegt Pensioenfonds UWV in staatsobligaties van stabiele landen zoals Nederland, Duitsland en Frankrijk om toekomstige pensioenbetalingen met een bepaalde mate van zekerheid te kunnen betalen. Het kapitaal dat deze landen aantrekken door obligaties uit te geven kunnen zij in principe voor alle doeleinden gebruiken. Maar een groene obligatie wordt specifiek uitgegeven om milieuprojecten, gericht op het verminderen van CO₂-uitstoot, te financieren. Uit deelnemersonderzoek blijkt dat beleggingen in kernenergie in ontwikkelde landen, zoals Frankrijk, worden ondersteund door de deelnemers. Ook worden obligaties opgenomen die een positieve maatschappelijke bijdrage leveren op het gebied van klimaat. Een concreet voorbeeld van een dergelijke obligatie is de **Nederlandse Waterschapsbank**.

Pensioenfonds UWV belegt per eind 2021 circa 263 miljoen euro in duurzame staatsobligaties, waarvan 110 miljoen euro in obligaties die als groen zijn aangemerkt.

In de grafiek is te zien hoe de obligaties maatschappelijk bijdragen.

Beleggen in groene staatsobligaties

Van de allocatie naar groene staatsobligaties is de onderverdeling naar SDG-blootstelling als volgt:

- SDG 1: Geen armoede (7%)
- SDG 2: Geen honger (2%)
- SDG 3: Goede gezondheid & welzijn (7%)
- SDG 4: Kwaliteitsonderwijs (5%)
- SDG 5: Gendergelijkheid (1%)
- SDG 6: Schoon water en sanitair (4%)
- SDG 7: Betaalbare en duurzame energie (14%)
- SDG 8: Eerlijk werk en economische groei (11%)
- SDG 9: Industrie, innovatie en infrastructuur (3%)
- SDG 10: Ongelijkheid verminderen (6%)
- SDG 11: Duurzame steden en gemeenschappen (18%)
- SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie (5%)
- SDG 13: Klimaatadaptatie (14%)
- SDG 14: Leven in water (1%)
- SDG 15: Leven op het land (2%)
- SDG 16: Vrede, justitie en sterke publieke diensten (0%)
- SDG 17: Partnerschap om doelstellingen te bereiken (0%)

Het grootste deel van de uitgifte (46%) komt ten goede aan SDG's 7, 11 en 13.

BRON: CARDANO, 2021

Pensioenfonds UWV bekijkt iedere drie jaar of het wenselijk is om het percentage duurzame obligaties te verhogen. Bij deze afweging spelen het beleggingsrisico en het rendement altijd een belangrijke rol: onze primaire doelstelling is immers ook om op een verantwoorde wijze rendement te maken voor de deelnemers om hen te voorzien van een goed pensioen. De huidige doelallocatie naar duurzame obligaties bedraagt 20% van de staatsobligatieportefeuille, met inbegrip van obligaties van lagere overheden, overheidsagentschappen en internationale organisaties.

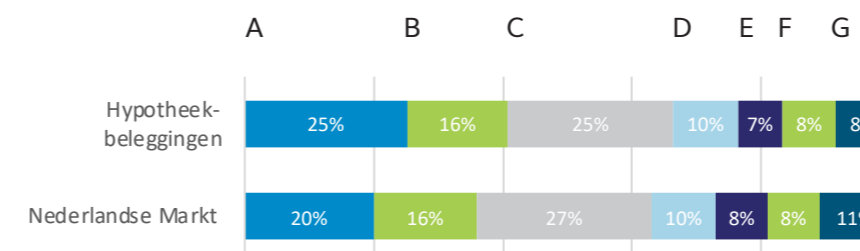
Positieve impact met hypotheekbeleggingen

Pensioenfonds UWV vindt het belangrijk om ook met beleggingen in hypotheekleningen een positieve bijdrage te leveren aan het klimaat.

Een positieve bijdrage aan het tegengaan van klimaatverandering wordt bijvoorbeeld gestimuleerd door het aanbieden van duurzaamheidsdepots. Met dit depot kan een consument maximaal € 25.000 of 6% van de woningwaarde (meer) lenen om de woning te verduurzamen. Denk hierbij aan gevel- en dakisolatie, dubbel glas, hoogrendementsketels, warmtepompen en zonnepanelen.

Hypotheekbeheerders meten de CO₂-uitstoot middels de energielabels van de woningen waar de hypotheekleningen aan gekoppeld zijn. Op het moment dat meer kennis en ervaring opgedaan is met de metingen, stelt het fonds concrete doelstellingen op. CO₂-informatie over de markt als geheel is bijvoorbeeld nog niet beschikbaar, wat het bemoeilijkt om beleggingen in relatieve zin te meten.

Energielabels

CO₂-uitstoot (per mln. euro belegd vermogen)

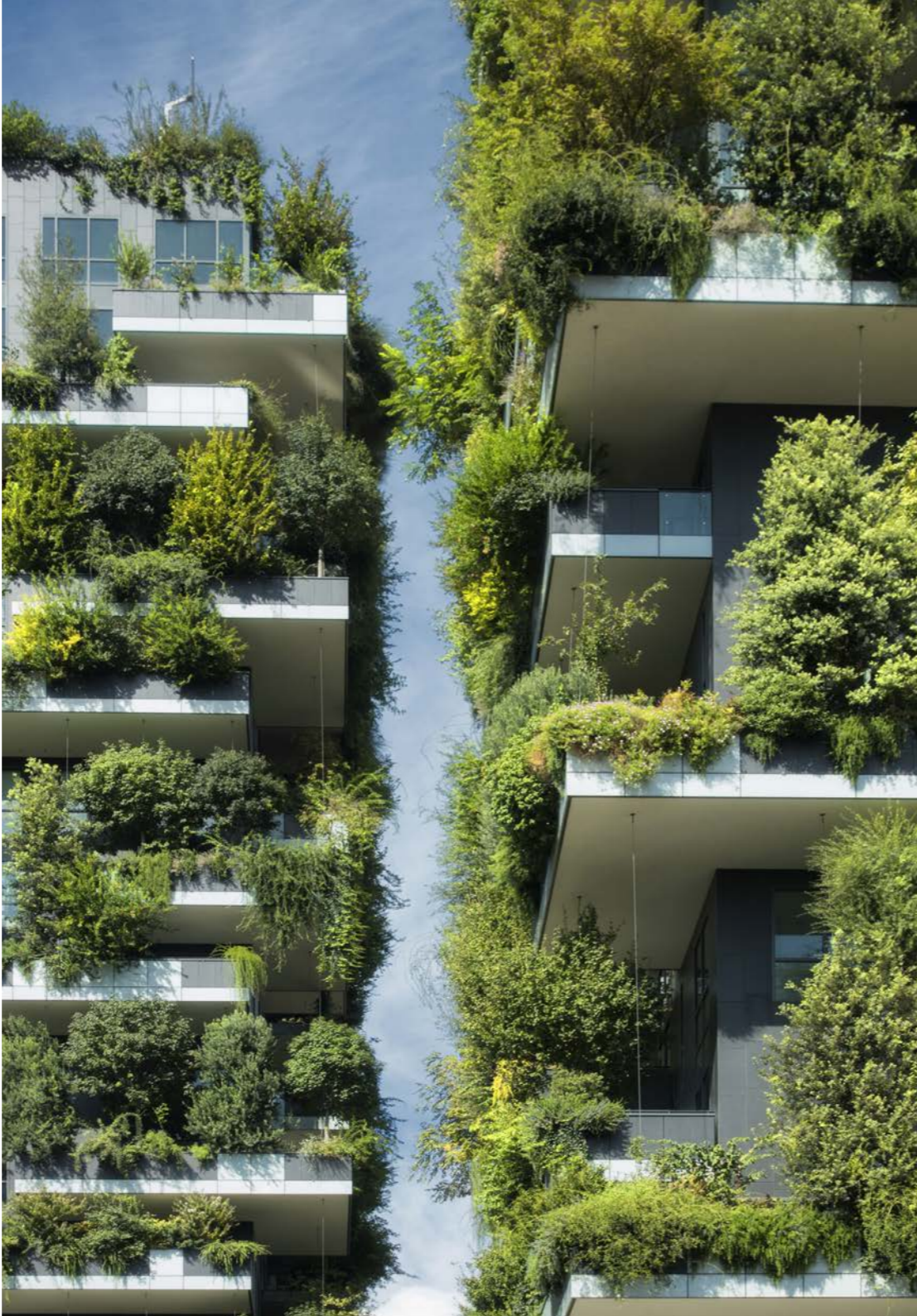
BRON: AEGON, ASR, 2021

Positieve impact met private markets

Via het private-marketsmandaat (infrastructuur, private equity en private debt) wordt geïnvesteerd in projecten die duurzame energie produceren of energiebesparing als doel hebben. Gedurende 2021 is het private-marketsmandaat verder aangescherpt om een positieve maatschappelijke bijdrage te stimuleren. De doelstelling van het mandaat is als volgt:

- 100% van de private markets beleggingen dient aan te sluiten bij het MVB-beleid van Pensioenfonds UWV.
- Minimaal 50% van de private markets beleggingen dient een positieve bijdrage te leveren aan de SDG's.

Deze richtlijn heeft betrekking op de directe beleggingen, omdat daar volledige grip is op de investeringskeuzes. De directe beleggingen voldoen eind 2021 aan de impactdoelstelling; circa 60% van de investeringen draagt bij aan de SDG's.

Op dit moment zijn er:

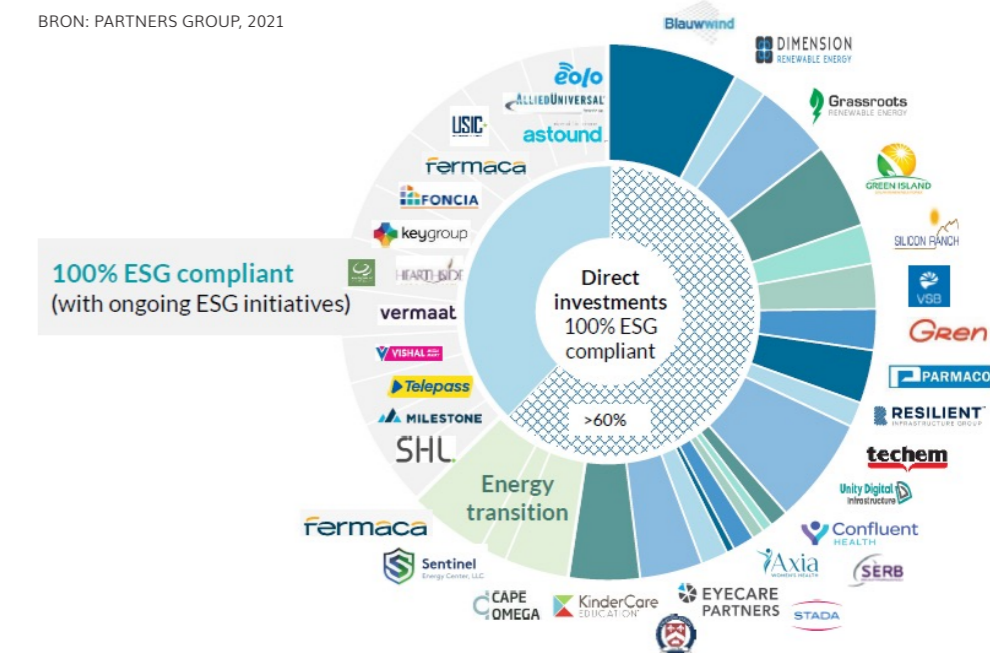
- acht investeringen gedaan die direct bijdragen aan de klimaattransitie (SDG 7), bijvoorbeeld via wind- en zonneparken en energiebesparing door betere bemetering van energieverbruik;
- vier investeringen die bijdragen aan een goede toegang tot gezondheid (SDG 3), zoals de productie van (goedkope) generieke medicijnen en ontwikkeling van medicijnen tegen zeldzame ziekten;
- een investering die bijdraagt aan schoon water (SDG 6) door middel van zuivering van afvalwater;
- en twee investeringen die bijdragen aan duurzame industrie en infrastructuur (SDG 9), zoals telecommunicatie in opkomende landen en huisvesting van onderwijsinstellingen. Ook zijn er investeringen gedaan in bedrijven die actief zijn in impactvolle sectoren: drie bedrijven zijn actief in de energietransitie (bijv. back-up energievoorziening) en drie bedrijven in de onderwijssector (bijv. voorschoolse educatie).

Met de beheerder van het private-marketsmandaat is afgesproken dat er wordt gerapporteerd over de maatschappelijke bijdrage van de investeringen. Omdat deze cijfers over het 2021 voor het eerst beschikbaar zijn, worden deze nog niet vergeleken met vorig jaar. De bijdrage was:

- Meer dan 5 Terawattuur (TWh) wind- en zonne-energie opgewekt in 2021.
- Meer dan 1.6 Gigawatt (GW) wind- en zonne-energiecapaciteit bijgebouwd in 2021.
- Meer dan 8000 extra banen gecreëerd in 2021.
- Meer dan 6725 ton afval vermeden in 2021.

Het pensioenfonds onderzoekt of de impact doelstelling ook naar de indirecte beleggingen binnen private markets (circa 30% van het mandaat) uitgebreid kan worden.

BRON: PARTNERS GROUP, 2021

Verbeteren van arbeidsomstandigheden

6

Pensioenfonds UWV heeft de ambitie om een positieve bijdrage te leveren aan arbeidsomstandigheden, eerlijk werk en economische groei.

In gesprek blijven met bedrijven

Ook als het gaat om arbeidsomstandigheden voert het pensioenfonds via de fiduciair manager en de vermogensbeheerders gesprekken met bedrijven om in overeenstemming met UNGP Principe 8 eerlijk werk en economische groei te stimuleren. Het afgelopen jaar is bijvoorbeeld de dialoog aangegaan met Kingspan Group.

De ervaring leert dat 25% van de gevoerde dialogen met bedrijven in ontwikkelde landen niet tot de gewenste uitkomsten leidt. Als dat vijf jaar achter gebeurt, kan dat voor het pensioenfonds reden zijn om niet langer te beleggen in een bedrijf.

Arbeidsomstandigheden in opkomende landen

Pensioenfonds UWV investeert in obligaties van opkomende landen. Daarmee levert het fonds ook een bijdrage aan de economische ontwikkeling van deze landen. In opkomende landen kan echter de standaard voor arbeidsomstandigheden sterk verschillen van onze Nederlandse de norm. Voor goede arbeid is het onder meer belangrijk dat er een leefbaar loon wordt betaald, een veilige werkomgeving beschikbaar is en wordt geïnvesteerd in ontwikkeling van het personeel. Vakbonden vervullen een belangrijke rol in onderhandelingen en de vertegenwoordiging van personeel. In landen waar vakbonden worden onderdrukt zijn de arbeidsomstandigheden doorgaans slecht. Daarom hanteert het pensioenfonds sinds 2021 de **ITUC Global Rights** ranglijst om beleggingen in landen waar arbeidsomstandigheden het slechtst zijn geborgd, te vermijden. Hiervoor wordt de top-10 van ergste arbeidsrechtenschenders van de ITUC ranglijst gehanteerd. In de staatsobligaties van deze landen wordt niet langer belegd.

Een voorbeeld is Brazilië. Dit land is uitgesloten vanwege de grove schendingen van arbeidsomstandigheden. De beoordeling van ITUC geeft aan dat collectieve onderhandelingen door vakbonden en stakingen gewelddadig worden neergeslagen. Daarnaast heeft president Bolsonaro tijdens de coronacrisis de rechten van arbeiders sterk beperkt door salarisverlagingen en massaontslagen toe te staan.

Protest tegen het ontslaan van werknemers bij de Ford fabriek in São Paulo, Brazilië in februari 2021.

UNGP Principe 8

Principe 8 van het **United Nations Guiding Principles Reporting framework** staat voor eerlijk werk en economische groei: veilig en gezond werken, eerlijke betaling en inspraak. Meer banen in opkomende landen en stijging van productiviteit door technologische ondersteuning horen hier ook bij, net als het verminderen en op termijn beëindigen van kinderarbeid.

Kingspan Group

Kingspan is een internationaal bedrijf dat bouwmaterialen verkoopt. Het bedrijf is in meer dan 70 landen actief met 159 fabrieken en heeft meer dan 15.000 medewerkers. Met Kingspan zijn gesprekken gestart nadat in een fabriek een grote brand uitbrak die aantoonde dat de brandveiligheid tekortschoot. Een mogelijke oorzaak was te weinig onafhankelijk toezicht op het bestuur en geen koppeling van de beloning van het bestuur aan veiligheid. Sinds de start van de gesprekken zijn aanzienlijke verbeteringen doorgevoerd, zowel in het toezicht als de beloning van het bestuur, maar ook in de directe veiligheid door trainingen voor het personeel. BRON: UBS

Negatieve effecten voorkomen

7

Pensioenfonds UWV zal niet beleggen in ondernemingen of landen waarvoor een wettelijk besluit tot een handels-embargo door de Europese Unie (EU Sanctielijst) is afgegeven. Vanwege de eerdere besluiten om olie- en gasbedrijven uit te sluiten en een best-in-class benadering toe te passen, heeft het pensioenfonds geen blootstelling naar Russische bedrijven op de EU-sanctielijst. Het fonds heeft besloten om alle Russische beleggingen op de uitsluitingslijst te plaatsen. Ook mag niet belegd worden in ondernemingen die betrokken zijn bij de productie, toelevering, distributie of verkoop van controversiële wapens, zoals clusterbommen, landmijnen, nucleaire wapens en biologische en chemische wapens. Het fonds belegt dus niet in bedrijven die betrokken zijn bij de productie en/of verkoop van controversiële wapens.

Bedrijven en maatschappelijke normen

Pensioenfonds UWV is van mening dat bedrijven de verantwoordelijkheid hebben om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Als een onderneming ernstige negatieve impact veroorzaakt, kiest het pensioenfonds ervoor deze uit te sluiten van de beleggingen. Hiervoor wordt de UN Global Compact als maatstaf gebruikt. Ondernemingen die negatief scoren op deze maatstaf moeten doorgaans kosten maken om de schade te herstellen, ook door juridische claims.

Er zijn in 2021 geen beleggingen in bedrijven in onze portefeuille die de UN Global Compact hebben geschonden. De uiteindelijke lijst waar het pensioenfonds niet in wenst te beleggen, oftewel de uitsluitingenlijst, is gepubliceerd op de [website](#).

Negatieve invloed op de gezondheid van de mens

Roken brengt ernstige schade toe aan de gezondheid en daarom heeft Pensioenfonds UWV besloten niet te willen beleggen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, toelevering, distributie en/of verkoop van tabak en tabakgerelateerde producten. Pensioenfonds UWV heeft geen beleggingen in ondernemingen die een belangrijk deel van hun inkomsten halen uit tabak.

UN Global Compact Principles-screening

Pensioenfonds UWV bekijkt of een bedrijf betrokken is geweest bij een incident waarbij arbeids- of mensenrechten werden geschonden. Dit leidt tot een Pass, Fail of Watch List score. Een Fail betekent dat het bedrijf betrokken is bij controversiële zaken die op grote schaal schade veroorzaken. Een Watch List score wordt toegekend wanneer het bedrijf betrokken is bij een controversiële zaak die (nog) niet direct als schending van de Global Compact beoordeeld kan worden, bijvoorbeeld omdat een zaak nog onderwerp is van een gerechtelijke procedure.

Bijlage I: Overzicht dialoog vermogensbeheerders

Vermogensbeheerder	Beleggingscategorie	Onderschrijven van UNGP en OESO-richtlijnen	MVB-due diligence	Stemmen en dialoog	Bieden van herstel en verhaal	Actie bij onvoldoende voortgang van de dialoog
Aegon	Nederlandse hypotheeken	Ja, hebben zelf het IMVO-convenant voor verzekeraars ondertekend	Ja	Dialoog met hypotheeknemers	Ja	n.v.t.
ASR	Nederlandse hypotheeken	Ja	Ja	Dialoog met hypotheeknemers	Ja	n.v.t.
BlackRock	Bedrijfsobligaties, liquiditeiten	Ja	Ja	Allebei	Ja	Uitsluiting en verkoop positie
Cardano	LDI	Ja	Ja	Dialoog met tegenpartijen	n.v.t.	Uitsluiting en verkoop positie
Legal & General	Staatsobligaties opkomende landen	Ja	Ja	Dialoog met obligatie uitgevers	Ja	Uitsluiting en verkoop positie
Capital Four	Obligaties hoogrentend	Ja	Ja	Allebei	Ja	Uitsluiting en verkoop positie
UBS	Aandelen ontwikkeld	Ja	Ja	Allebei	Ja	Uitsluiting en verkoop positie
Northern Trust	Aandelen opkomend	Ja	Ja	Allebei	Ja	Uitsluiting en verkoop positie

BRON: KEMPEN, 2021. *IN EEN DUE-DILIGENCEONDERZOEK ONDERZOEKT EEN BEHEERDER DE MAATSCHAPPELIJKE ASPECTEN VAN EEN BELEGGINGS-BESLISSING, MET SPECIALE AANDACHT VOOR NEGATIEVE IMPACTS.

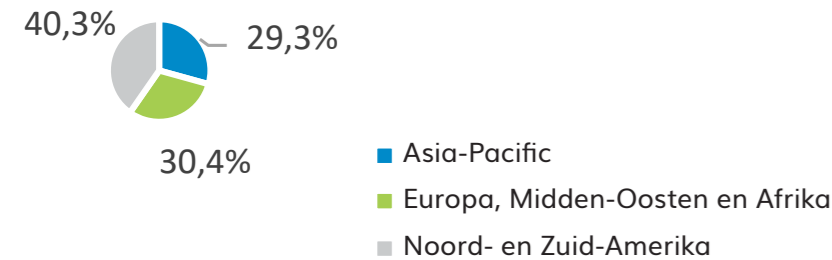
Waterzuiveringsinstallatie van Resilient, een van de beleggingen van Pensioenfonds UWV.

Bijlage II: Stemgedrag in 2021*

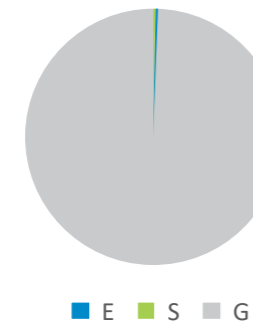
* Percentages kunnen door afronding niet optellen tot 100%.

Mandaat	Aantal	Percentage
UBS aandelen ontwikkelde landen		
Aantal agendapunten om op te stemmen	10,169	
Aantal keer voor management gestemd	8,807	87%
Aantal keer tegen management gestemd of onthouden van stemmen	1,354	13%
Northern Trust Emerging Markets ESG Leaders Equity Index Fund		
Aantal agendapunten om op te stemmen	7,510	
Aantal keer voor management gestemd	6,296	84%
Aantal keer tegen management gestemd of onthouden van stemmen	1,153	16%

Stemmen per regio UBS

Stemonderwerpen UBS

Milieu (Environment) en sociale factoren (social) spelen een kleine rol bij de uitgebrachte stemmen namens het fonds door UBS. Dit komt doordat markten buiten de Verenigde Staten weinig mogelijkheden bieden om aandeelhoudersresoluties in de brengen, bijvoorbeeld op het gebied van milieu en sociale factoren.

Meer informatie over uitvoering van het stembeleid en de dialoog die de vermogensbeheerders van het pensioenfonds voeren

Northern Trust:

- **Stewardship**
- **Corporate Social Responsibility**

UBS:

- **Stewardship**
- **Approach to Stewardship**

Bijlage III: Toelichting klimaatdata

Klimaatdata wordt verzameld voor de categorieën aandelen, bedrijfsobligaties en hoogrentende waarden via dataprovider ISS ESG. Het proces op hoofdlijnen:

1. Klimaatdata van ondernemingen wordt verzameld uit de jaarverslagen en andere publieke bronnen. In dit rapport wordt gebruikgemaakt van de jaarverslagen per eind 2020. Wereldwijd rapporteren ongeveer 3000 grote ondernemingen over hun emissie.
2. Alle data wordt gecontroleerd op betrouwbaarheid en wanneer nodig verwijderd.
3. Alle bedrijven worden gesorteerd naar hun emissieprofiel, zodat deze data kan worden gebruikt voor vergelijkbare bedrijven die niet rapporteren.
4. Er wordt een schatting gemaakt voor de emissie van niet-rapporterende bedrijven. Uit historische data blijkt dat de accuraatheid verschilt per sector, maar dat de afwijking minder dan 30% is.
5. Emissie wordt toegekend aan de portefeuille op basis van eigenaarschap van de onderneming. Dus als het pensioenfonds 0,1% van een onderneming bezit, krijgt het 0,1% van de emissie toegewezen.

De scope 3 emissies worden vastgesteld conform het GHG-protocol. Omdat er nog onvoldoende bedrijven over rapporteren, wordt per sector vastgesteld wat de emissie in de waardeketen is. Die wordt aan het bedrijf toegekend. Scope 3 is dus niet geschikt om individuele bedrijven mee te beoordelen.

Bijlage IV: Voorbeeld ESG due dilligence private markets

Blue Triangles: Company assets

Company	Environmental				Social				Governance			
	Environmental management	Climate Change	Energy management	Waste management	Sustainable supply chains	Employee retention	Health & safety	Gender equality - advancement	Active ownership	Bribery & corruption	ESG Governance	Cyber security
	Environmental maturity	GHG intensity (CO ₂ tr/ m USD sales)	Energy intensity (kW h/ m USD sales)	% Waste diverted	Responsible supply chain maturity	Employee turnover	Lost-time incident rate	% Female management	Number of operating directors	Anti-bribery / Anti-corruption maturity	CSR Report	Cyber security maturity
Hearthside	3.4 ↑	44.5 ↑	43'956.4 ↑	- ↓	2.7 ↑	59% →	0.2 →	17% ↑	4 ↑	3.3 ↑	No	2.9 ↑
Vishal	2.7 →	71.1 ↑	74'475.0 ↑	- →	2.9 ↑	72% ↓	- →	13% ↓	3 ↑	3.3 ↓	Yes	2.6 →
Foncia	1.0 →	1.5 ↑	1'299.9 ↑	78% ↑	1.1 →	22% →	1.3 ↑	51% ↑	2 ↓	3.9 ↑	No	2.3 ↓
Key Retirement Group	3.0 ↑	1.4 ↑	3'792.5 ↑	100% →	1.0 ↓	23% →	0.0 ↑	0% ↓	3 →	4.0 ↑	No	3.3 ↓
KinderCare	2.1 ↑	45.5 ↑	143'600.9 ↑	21% →	3.1 ↑	70% ↓	0.8 ↑	14% ↓	5 ↑	2.9 ↑	No	3.6 ↑
Techem	1.9 →	299.1 ↓	1'017'281.4 →	- ↓	3.1 ↑	8% →	1.0 →	5% ↓	4 ↑	3.4 →	Yes	3.0 ↓
USIC	3.0 ↑	99.8 →	3'701.9 ↓	- →	2.0 →	66% →	0.4 ↑	38% ↑	3 ↑	2.6 ↑	No	2.9 →
Confluent	1.0 →	- →	- →	- →	1.0 →	30% ↑	- →	52% ↓	6 ↑	1.0 ↓	No	2.0 →
EyeCare Partners	1.0 →	- →	- →	- →	1.0 ↓	43% ↓	0.2 ↑	18% ↓	5 ↑	3.4 →	No	3.4 →

Blue Triangles: Real assets

Asset	Environmental				Social				Governance				
	Environmental management	Water Management	Regulatory Compliance	Waste Management	Climate change	Health & Safety	Contractor Management	Labour Standards	Community Engagement	Cybersecurity	CSR	Bribery & Corruption	Active Ownership
	Environmental policy maturity	Water usage (m ³)	No. of environmental incidents	%waste diverted	GHG emissions (CO ₂ tn)	Lost-time incident rate	Contractor management maturity	No. of labor non-compliance incidents	No. of community complaints	Cybersecurity maturity	CSR	Anti-bribery / Anti-corruption maturity	No. of operating directors
Midstream Energy Infrastructure													
Fermaca	3.4 ↓	- →	0 ↑	- →	1525 ↑	50.2 ↓	3.9 ↑	0 →	0 ↑	3.3 ↑	No →	3.7 ↑	3 ↑
CapeOmega	3.6 →	- →	0 →	0% →	- →	0.0 →	2.6 →	0 →	0 →	3.6 →	No →	3.9 →	4 ↑
Renewable Energy													
Grassroots	4.0 ↑	- ↓	0 →	4% ↓	6'313.0 ↓	0.0 ↑	3.3 ↑	0 →	0 ↑	2.9 ↑	No →	3.6 →	5 ↑
Green Island	3.6 ↑	2'037 ↑	0 →	0% →	14.0 ↑	0.3 ↓	3.0 ↑	0 →	0 →	3.7 ↑	No →	3.7 ↑	3 ↑
VSB	1.0 →	2'343 ↓	0 →	95% →	807 ↓	0.7 ↑	3.3 ↑	9 ↓	0 ↑	1.9 ↑	No →	2.0 ↑	3 ↑
Borssele	3.9 →	716 ↓	0 →	0% →	8'320.0 ↓	0.3 ↓	3.4 →	0 →	0 →	3.7 →	No →	3.0 ↑	- →
Power Generation													
Sentinel	3.4 →	464'786 ↓	0 →	0% →	322089 ↑	0.0 →	3.6 ↑	0 →	0 →	3.6 ↑	No →	1.0 ↓	- →

Dit Jaarverslag 2021 is een uitgave van Pensioenfonds UWV

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Fred Wouters
MVB Officer
Pensioenfonds UWV

Bestuursbureau Pensioenfonds UWV
La Guardiaweg 94-114, 1043 DL Amsterdam
Postbus 58285, 1040 HG Amsterdam
Locatie gebouw C / AMSG2-01-C042B

Pensioenfonds UWV
(050) 582 79 77

www.uwvpensioen.nl

info@uwvpensioen.nl

Medewerkers
Carolien Heijne, Jacob Schoenmaker,
Fred Wouters, Robin Schouten (Kempen)

Coördinatie
Anja Corbijn van Willenswaard (Corbijn CS)

Art Direction / Vormgeving
Karen Willey

Beeldcredits
UWV, Shutterstock, Unsplash

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van pensioenfonds UWV.

Dit MVB-Jaarverslag is met veel zorg gemaakt. Er kunnen echter geen rechten aan worden ontleend.